

Marta Pļiskova

Ventspils 4. vidusskola
9.a klase

pedagogs – Baiba Millere

“100. pants Satversmes simtgadē:
kā vārda brīvība un pašizpaušme padara mani laimīgu un Latviju stipru?”

Ventspilī
2021

Pēdējā simtgadē ir bijusi dažāda izpratne par vārda brīvību. Totalitārisma gados vārda brīvība bija stipri ierobežota, bet kopš neatkarības atjaunošanas Latvijā vārda brīvība pastāv. Es brīvi izpaudīšu savu viedokli par cilvēktiesību 100. pantu, kas ietver tiesības uz vārda brīvību – brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus, kamēr cenzūra ir aizliegta, un par to, kā vārda brīvība un pašizpaušme padara mani laimīgu un Latviju stipru.

Mēs ik dienas sastopamies ar situācijām, kad vārda brīvība tiešām ir nepieciešama un noderīga ikvienam. Pievēršoties vārda brīvības tematam, Valsts prezidents Egils Levits stingri uzsvēra, ka “vārda brīvība ir demokrātijas un cilvēces pamats, un to nedrīkst ierobežot, protams, pie nosacījuma, ja vārda brīvība nepārvēršas par naida runu un dezinformāciju”.¹ Es arī uzskatu, ka katrs drīkst brīvi paust viedokli par dažādiem notikumiem un situācijām. Katram ir savas domas un argumenti, kurus vajadzētu ne tikai izpaust, bet arī uzklaut. Mēs esam pieraduši, ka katrs izpaužas, kā vēlas attiecībā uz visdažādākajām argumentācijām par Covid – 19, bet dažreiz ir grūti izprast, vai sniegtā informācija ir patiesa vai tomēr apzināti sagrozīta. Nesen sociālā tīmekļa platformā "Facebook" bloķēta vakcīnu pretinieku lapu "Vakcīnrealitāte Latvijā", kas līdz šim sociālajos tīklos netraucēti izplatījusi absurdus un nepatiesus apgalvojumus par visa veida vakcīnām². Apzinātu dezinformācijas sniegšanu nevar uzskatīt par vārda brīvību, un, ja tā tiek pierādīta, tad arī lapas bloķēšana ir pieļaujama, tomēr viedokļa dažādība sabiedrībā ir nepieciešama.

Protams, ne visi var piekrist argumentiem, kurus rada cilvēki neapzinoties, ko runā, jo bieži vien balstās tikai uz sazvērētības teorijām, nevis faktiem, bet, manuprāt, tas nav iemesls, lai šos cilvēkus pazemotu un neuzklautu viņu domu dēļ. Tā vietā mēs varētu darīt labāk un argumentēt šīs teorijas ar patiesiem, pierādāmiem faktiem un notikumiem. Vārda brīvība un pašizpaušme padara mani laimīgu, jo man ir iespēja paust savu viedokli, kā arī aizstāvēt citu viedokļus. Arī starp maniem radiniekiem ir dažādi uzskati par vakcināciju un ar to saistītiem valdības lēmumiem, citi ir vakcinējušies, bet citi nav, taču tas nekad neietekmē mūsu attiecības. Visi brīvi izsaka savas domas un katrs pieņem savu lēmumu. Arī man ļauj izteikt savas domas, neuzspiežot konkrētu viedokli. Savukārt, ja cilvēki izmanto necenzētu jeb rupju valodu, tas ir pavisam cits stāsts. Manuprāt, rupji izteikumi un komentāri ir jācenzē, un sabiedrībai tie nav jāuzklaut. Ja šie cilvēki ir neadekvāti, tad arī nav pelnījuši tiešu argumentāciju pret viņu domām, jo ir jāpastāv cieņai citam pret citu.

Mums ir jāsaprot, ja mēs vēlamies, lai mūs sadzird un uzklaut, cenzūra nedrīkst tikt pielietota, un ir jāiemācās ne tikai argumentēt un pastāvēt par savām domām, bet arī sadzirdēt un ieklausīties citu cilvēku viedokļos. Tikai šādā veidā mēs varam panākt apmierinošu rezultātu un cilvēku vienlīdzību par vārdu brīvību, kas padara Latviju stipru.

¹ Lvportals.lv. Par aktuālo valstī un iestādēs (preses relīzes). 2021.

² LSM.lv. «Facebook» bloķē Latvijas vakcīnu pretinieku lapu. Ārmane Z. 2021.

Mani padara laimīgu tas, ka man un citiem cilvēkiem ir dota šī iespēja brīvi runāt, izteikt savu viedokli un paust savas domas. Vārdu brīvību ir pelnījis ikviens no mums, un tas arī padara Latviju stipru. Varam būt pateicīgi, ka Satversmē ir ierakstīts 100.pants un ka mums ir dota vārda brīvība, un mēs to protam izmantot demokrātijas stiprināšanai.